

Tina N. Martin

De dondermaker

Vertaald uit het Zweeds door Nannie de Graaff

A.W. Bruna Uitgevers

Marina slaat de deur van het appartement achter zich dicht. Haar hoofd bonkt als ze de trap af stormt. Ze rent zo hard ze kan, ademt met haar mond open, het zweet loopt over haar rug. Het gevoel van onwerkelijkheid is overweldigend. Het is alsof haar lichaam verkrampst en tegelijkertijd vooruitvliegt. Ze voelt het dreunen van de traptreden pijn doen aan haar enkels, hoort niet of ze haar achternakomen, durft zich niet om te draaien om te kijken, rent en huilt, haar gezichtsveld vernauwt zich tot een smalle tunnel. Ze gaat nog liever dood dan dat ze zich laat grijpen.

Ze komt bij de voordeur, draait hem van het slot en duwt de zware deur open. De nazomerlucht komt haar tegemoet en ze snikt verrast. Dus zo voelt het leven buitenshuis? Ze was vergeten hoe dat was.

Ze struikelt over haar eigen voet en valt, schaaft haar blote knieën aan het asfalt en staat weer op. Ze loopt in de richting van de autovrije straat, met haar handen langs de gevel, het ruwe pleisterwerk haalt haar vingertoppen open. Door de stress heeft ze een bittere smaak in haar mond. Wanneer ze het einde van de muur bereikt, hoort ze achter zich de deur opengaan. Zonder om te kijken laat ze de gevel los en rent de hoek om.

De lucht aan de andere kant is muf en dik. Voor haar opent de vertrouwde straat zich in twee richtingen. Ze is hier al vaak geweest, maar nog nooit was het zo druk als nu. Honderden mensen slenteren in alle richtingen. Een lange rij kraampjes strekt zich uit langs het geasfalteerde middenpad. Het ruikt er

naar bakvet en kruiden, Marina denkt dat ze droomt.

Er schreeuwt iemand achter haar. Ze weet dat zij het zijn.

Gebukt rent ze tussen de kraampjes door, langs een tent met plastic stoelen en een bord met rode tekst die kebab aanprijst. Ze rent zo snel als ze kan en probeert zich klein genoeg te maken om niet te worden gezien, maar ook weer niet zo klein dat ze snelheid verliest. Ze botst bijna tegen een vrouw op die uit een plastic beker staat te drinken, duwt haar opzij, er spat frisdrank op hun benen als de beker op de grond valt. Toch is Marina al voorbij het volgende kraampje wanneer ze de vrouw kwaad hoort schreeuwen.

In haar paniek denkt ze er al gauw niet meer aan om hulp te roepen. Ze is te bang om het risico te nemen, ze weet niet hoe dichtbij ze zijn en of iemand in de autovrije straat zou geloven wat ze roept.

Ze rent langs het hotel waar ze een keer met Leon heeft ontbeten. Achter de grote ramen ziet ze in een flits het restaurant en dan is ze al bij het zebrapad. Er zijn hier minder mensen, ze is nu beter zichtbaar dan tussen de kraampjes. Ze rent over de autoloze straat, langs de lage bebouwing aan de rechterkant, aan de overkant van de straat trekt de gevel van het gemeentehuis van Luleå aan haar voorbij. Haar blote voeten doen pijn, ze buigt af naar rechts en rent naar beneden in de richting van de haven. Ze krijgt een bloedsmaak in haar mond, ze dwingt haar lichaam door te gaan, voelt hoe de inhoud van haar maag omhoog dreigt te komen als ze het eerste gebouw van het gymnasium bereikt. Ze rent over het schoolplein, langs de kantine en de verste hoek van het gebouw. Ineens wordt ze tien jaar terug in de tijd geworpen. Ze krijgt een vreemd gevoel van veiligheid. Het is lang geleden dat ze zich zo voelde.

Het moet al avond zijn. Ze beseft dat nu pas, door het licht, de stilte en de laagstaande zon die over het schoolplein valt. Toch rent ze naar de grote deur, ze rukt hem open en krijgt het al lang geleden vergeten euforische gevoel als de zware houten deur openschuift.

Het is alsof het schoolgebouw haar opslokt. Ze verdwijnt naar binnen door de ingang, rent de kleinere trap op naar het lange, smalle trappenhuis, waarna de deur achter haar dichtgaat. Ze neemt weer twee traptreden tegelijk, ze moet huilen terwijl ze zich in het zo bekende gebouw verhit een weg naar boven baant. In het donker passeert ze de ene verdieping na de andere. Pas als ze op de bovenste etage is, hoort ze het. Het sijpelt naar binnen door het suizen van haar paniek. Herinneringen dwarrelen voorbij, ze blijft op de bovenste trede staan, houdt de leuning stevig vast met haar pijnlijke hand, voelt haar hart in haar keel kloppen.

Geluid.

Ze hoort geluid van mensen.

Marina rent langs de deuren naar de schoolkantine. Daarachter is een open ruimte die zich vertakt in drie trappenhuizen. In de achterste wand zijn grote ramen die uitzicht geven op de haven. Aan de linkerkant staan een ouderwetse winkelkast en twee zoemende ijskasten.

Er is niemand in de kantine. Ze sluipt over de geboende tegelvloer. In de linkervleugel staat een deur van een klaslokaal open en er valt een zwak licht over de grauwe vloer van de gang.

Marina komt in de theatergang uit. Die is verlaten, maar vanuit de aula boven klinkt een gedempt geluid. Ze beseft dat hij bijna vol is, ze heeft zelf op dat podium gestaan, vol verwachting en trillend van de podiumkoorts terwijl het publiek ging zitten. Ze weet heel goed hoe een volle aula met meer dan vierhonderd gasten klinkt.

Het geluid van klikkende hakken op de stenen vloer galmt door het trappenhuis achter haar. Van angst wordt het haar bijna zwart voor de ogen, ze weet nog net te voorkomen dat ze in haar broek plast. Ze haast zich naar de trap en rent naar boven. De dubbele deuren naar de aula staan open. Marina staat in verwachtingsvol geroezemoes. Ze voelt zich thuis, maar beseft dat dit maar voor even is. Het kan allemaal zomaar voorbij zijn.

De lichten in de zaal worden gedimd en het geluid van het publiek vervaagt met de komst van de duisternis. Marina kijkt naar de vloer, wenste dat ze schoenen aan had gehad en zet dan een stap door de deuren. Ze kijkt terug naar de zaal en ziet

toneelmeester Brage achter het mengpaneel zitten, wendt haar ogen weer af en kijkt uit over de verduisterde zee van toeschouwers. Voor zover ze kan zien lijkt de zaal vol te zitten. Een zwaar opgemaakte tiener passeert haar en kijkt vol afschuw naar haar blote voeten. Marina wendt verlegen haar blik af en loopt naar het voorste gedeelte van de aula, langs de muur naar de rand van het podium, waar ze de koele bries van de ventilatie voelt. Ze buigt haar hoofd nog dieper en loopt door het donker naar de andere kant, gedwongen om voor de voorste rij stoelen langs te lopen, zich zachtjes verontschuldigend voor het storen. Als ze de hoek om loopt, ziet ze een lege stoel. Het is de buitenste stoel op de vierde rij. De man naast haar lijkt haar komst niet op te merken.

Het doek gaat op. Het podium wordt gevuld met licht en een koor begint te zingen. Marina is misselijk maar weet dat ze hier niet kan overgeven. Haar voeten doen pijn, één hiel klopt pijnlijk. Ze vermoedt dat ze daar een ontstoken wond heeft, maar durft er niet aan te voelen. Ze heeft geen idee wat ze hierna moet doen. Toch denkt ze dat het vanaf nu goed zal komen. Ze is ontsnapt, kreeg de deur open, ze rende en viel, maar stond weer op. Alles moet nu beter worden.

Maar Helena is achtergebleven.

Lieve god.

Ze zullen Helena straffen omdat Marina is ontsnapt.

De voorstelling gaat door. Marina durft niet op te kijken en te zien wat er op het podium gebeurt. In plaats daarvan volgt ze de reflectie van het licht op de gebarsten linoleumvloer. Het glinstert rood en goud. Ergens achter in de zaal gaat een deur open. Marina denkt dat ze snel hulp moet halen, en dan schiet het haar te binnen. Brage! Zodra de voorstelling voorbij is, moet ze opstaan en snel naar hem teruggaan. Ze kan zich onder het mengpaneel verstoppen terwijl hij de politie belt. Lieve, behulpzame Brage. Ze weet zeker dat hij haar zal herkennen. Het norse donkerharige meisje dat de musicalrichting deed en van Shakespeare en Griekse tragedies hield. Het meisje dat zich een

keer op het podium uitkleedde omdat de rol dat vereiste en niemand anders dat durfde, en omdat ze haar angst moest onderdrukken door iets anders dan in haar armen snijden.

Er lijkt commotie te zijn in een van de rijen achter in de zaal. Marina hoort schoenen over de vloer schrapen, lichamen bewegen tussen stoelen. Haar hart bonst in haar keel. Een van de leerlingen op het podium zegt iets grappigs en het publiek barst in lachen uit. De vrolijkheid wordt gevolgd door luid applaus.

Het licht verandert van warmgeel naar helderwit en dan wordt alles zwart. Het is pauze. Het publiek applaudisseert en stampst op de vloer als langdurige dank voor het eerste bedrijf. Iemand op een van de achterste rijen fluit schel.

Door het geluid en het tumult in de zaal voelt Marina de zachte hand op haar schouder niet. Ze is te beduusd, te gefocust op het feit dat ze eindelijk terug kan naar Brage, naar de redding en de vrijheid.

Er ritselt iets bij haar ene oor en een seconde later prikt het in haar hals wanneer de dunne naald door haar huid glijdt. Vanuit haar middenrif stijgt een angstschreeuw op, Marina vormt haar mond tot een gil maar krijgt er geen geluid uit. Haar huid spant zich wanneer de vloeistof uit de spuit glijdt, ze ademt met haar mond wijd open en voelt haar bloeddruk dalen. Haar lichaam is net zo verlamd als tijdens de eerste verkrachting. En de tweede, derde en vierde. Het suist in haar oren. Elke vezel doet zeer, en dan is de pijn weg.

Langzaam gaat het licht in het theater aan. Het publiek staat op om naar het café te gaan, de lagere klassen verkopen er zelfgebakken taarten voor het aanstaande schoolreisje. Er hing een briefje op de deur van de aula waarin om donaties werd gevraagd.

De zaal loopt leeg, maar Marina zit nog steeds in de verste stoel op de vierde rij. Haar ogen zijn dicht, haar mond is gevormd tot een geluidloze schreeuw.

Nog geen halve minuut nadat haar hart stopte met kloppen.

Drie jaar later

Eerst ziet ze het niet. Het stijfbevroren lichaam dat tegen de rand van het ijs ligt. Als een vervormbaar stuk marmer verandert het van kleur, in tinten van blauw tot wit. De schaduwen van de hoge verlichting van Bergnäsbron werpen hun asgrijs armen over de naakte huid.

Malin Jacobsson komt met hoge snelheid aangereden. De februari-avond staat al laag aan de hemel en laat het ijs glinsteren. Elke slag van haar schaatsen maakt een schrapend geluid dat oprijst tegen de lichtblauwe lucht. Het is een mooie, maar koude middag. Malin laat haar handen op haar rug rusten. Haar voeten doen een beetje pijn, maar haar dijbenen voelen betrouwbaar en sterk aan. Ze is in Norra hamn van start gegaan en heeft Gråsjälören als eindbestemming. Ze is van plan daar haar meegenomen banaan op te eten en daarna terug te schaatsen. Het liefst zou ze thuis nog een paar uur doorwerken voordat het tijd is om aan het avondeten te beginnen. Maar ze neemt het ervan. Na de donkere Norrbottense winter is het moeilijk om niet alles uit de zonnige februari-dagen te halen.

Het is het horloge dat haar aandacht trekt. De reflectie van de zonnestralen trekt haar blik naar de ijsrand. Onbewust vertraagt ze, ze laat een paar extra seconden voorbijgaan voordat ze de volgende slag maakt, en ze knijpt haar ogen dicht om beter te kunnen zien wat er glinstert. Wanneer ze nog geen honderd meter van de doorgang onder de brug is, heeft het inmiddels haar volle aandacht. Ze stuurt zich met een lange slag in de richting van de ijsrand. De ijzige wind bijt in haar wangen, de zon zorgt nog niet voor noemenswaardige warmte.

Van schrik deinst ze terug als ze op de plek is aangekomen. Door de abrupte beweging verliest ze haar evenwicht en het lukt niet meer om de gewichtsverplaatsing tegen te gaan. Ze valt hard achterover en wanneer ze het ijs raakt, schiet de pijn pijlsnel door haar heup omhoog. Even is ze bang dat ze iets heeft gebroken en een paar angstige seconden ligt ze op de koude oppervlakte. Ze haalt diep adem en richt zich naar binnen, checkt al haar lichaamsdelen. Alles is nog heel. Goddank.

Malin kreunt en draait zich op haar buik, zet zich met de punt van de ijzers af tegen het ijs en komt overeind. Een paar seconden staat ze met haar rug naar het lichaam. Ze ademt oppervlakkig, staart over het ijs en voelt zich op dat moment waanzinnig alleen.

Met trillende handen trekt ze de ritsen naar beneden, eerst van haar winddichte softshelljack en dan van de dunne fleecetrui. Haar telefoon zit in het borstzakje van haar thermoshirt.

Hoewel de stem van de vrouw van de alarmcentrale duidelijk rustig is, kan Malin geen woord uitbrengen. Er gaan een paar seconden voorbij, waarna de stem aan de telefoon vragend 'hallo?' zegt. Malin voelt hoe het koude zweet haar uitbreekt. Haar hoofd tolt, het gevoel dat je hebt vlak voordat je flauwvalt. Ze moet zich dwingen om rustig en diep te blijven ademen.

'Er ligt een dode man op het ijs.'

Langzaam beweegt ze op haar schaatsen in een aarzelende halve cirkel om hem heen. Hij is stijfbevoren en op zijn zij gedraaid, met een huidskleur die doet denken aan de eettafel van haar oude tante. Zijn achterhoofd is misvormd. De dunne haren zijn samengeklit in een grijszwarte smurrie. Zijn ogen zijn half open en staren nietsziend de koude lucht in. Voor zijn buik en heupen is een enorme plas bloed over het ijs gestroomd. Het is bevoren en donker, meer zwart dan rood. Hoewel de penis helemaal is afgesneden, kan Malin duidelijk zien dat het om het lichaam van een man gaat. Waar zijn geslachtsdeel heeft gezeten, is nu een open wond zichtbaar die als

een krater zwarte, dunne, vloeibare lava over het donkere winterijs heeft uitgespuwd.

Malin kan nog net zeggen waar ze is, maar moet dan haar telefoon voor haar mond weghalen en opzijbuigen. Het brandt in haar keel en dan komt haar maaginhoud omhoog. De stinkende vloeistof spat over het ijs en vormt een dichte opstijgende damp. Hoog boven haar hoofd passeert de ene auto na de andere over de witbevroren brug.

Tareq Shaheen staat tegen de wand geleund. Hij is gekleed in een grijze pantalon en een wit overhemd waarvan de mouwen losjes zijn opgestroopt. Zijn zwarte baard is goed verzorgd en dicht, glanst in het licht van de vele lampen die hoog aan de balken van het plafond hangen. Achter hem ligt de open hal van het gerechtsgebouw, die aan de ene kant uitkijkt op de hoofdingang en aan de andere kant op de twee rechtszalen. Mensen lopen het gebouw in en uit, zo te zien zonder aandacht te besteden aan de politieagent in burger.

Naast hem staat Idun Lind. Ze heeft een kartonnen beker koffie in haar hand. De zwarte drank is nog te heet om te drinken. Ze weet dat het niet veel uithaalt, maar blaast in het gaatje in de rand van het plastic deksel.

‘Wat denk je dat zijn straf gaat worden?’

Tareqs stem is zacht. Idun haalt haar schouders op.

‘Is het een ambtsmisdrijf om te zeggen dat je hoopt op de doodstraf?’

Hij kijkt haar aan. Ze zucht.

‘Dat was een slechte grap. Calle zou zoiets gezegd kunnen hebben.’

Ze wendt haar ogen af. Calle is nog steeds met ziekteverlof, heeft problemen met zijn evenwicht en zijn kortetermijngeheugen, volgens Siv. Idun heeft begrepen dat hij hard aan zijn revalidatie werkt om weer aan het werk te kunnen. Ze weet niet wanneer dat zal zijn, maar ze heeft het niet kunnen opbrengen om bij hem langs te gaan. Ze schaamt zich zo dat alleen de gedachte eraan al pijn doet.

De rechtszaak tegen Tommy Andersson is net afgelopen. Het is zes maanden geleden dat Idun en Tareq hem arresteerden in de bossen bij zijn huisje in Pagla. Kort daarvoor hadden ze Sara Selberg bevrijd, die door Tommy was ontvoerd en opgesloten in een kamer in de kelder van het huisje. Sara was een paar weken later verdwenen en was sindsdien spoorloos. Haar getuigenverklaring was noodzakelijk geweest, maar ondanks uitgebreide zoekacties had de politie haar niet kunnen vinden.

Idun denkt aan de vijfjarige Ellen, die ook door Tommy was ontvoerd. Het meisje stierf aan een overdosis insuline en werd vijf maanden geleden begraven. Idun en Tareq hadden de plichtigheid beiden niet kunnen bijwonen, maar Idun heeft sindsdien elke dag aan haar gedacht.

Er piept iets in haar zak. Idun haalt haar telefoon tevoorschijn en ziet dat er een berichtje van Siv is binnengekomen. Ze leest het en tikt Tareq op zijn arm om zijn aandacht te trekken.

‘Als we hier klaar zijn, moeten we naar Bergnäsbron.’

Hij kijkt haar vragend aan, onbekend als hij is met de geografie van Luleå. Bovendien is hij hier alleen naartoe gekomen om de rechtszaak bij te wonen. Het plan is om overmorgen al terug te vliegen naar Stockholm. Idun stopt de telefoon terug in haar zak en trekt de rits van haar donsjack tot aan haar kin omhoog. Het nepbont van de gevoerde capuchon vormt een strakke ring om haar hals.

‘Het is vlakbij, maar we nemen mijn auto. Het is zo verrekte koud.’

Tareq ritst ook zijn jas dicht. Die is mogelijk nog dikker dan die van Idun, waarschijnlijk alleen voor de twee weken van de rechtszaak in Luleå gekocht in een dure Stockholmse winkel.

‘Welke spannende missie heeft Siv vandaag voor je?’

Idun loopt naar de uitgang. De zonsondergang werpt oranje-rode stralen door de vuile ruiten van de toegangsdeuren.

‘Een dode man. Hij ligt naakt op het ijs onder de brug en lijkt daarnaast een mannelijk lichaamsdeel te missen.’

Tareq trekt zijn neus op. Als Idun de grote deur openduwt, haalt hij diep adem. De eerste ijskoude ademteug is altijd het ergst.

Als Idun en Tareq de top van de helling bereiken, zien ze al een menigte politiemensen op het ijs staan. Er is een witte tent opgezet bij de rand van het ijs, omringd door forensisch onderzoekers. Ze maken foto's, nemen monsters van de sneeuw en meten alle zichtbare en bijna onzichtbare voetafdrukken.

Idun en Tareq glijden de helling af. Tareq valt bijna, maar bewaart zijn evenwicht door driftig met zijn armen te zwaaien. Eenmaal beneden worden ze opgewacht door het hoofd van de forensische dienst, Mikael Malm, bij iedereen bekend als Malmen. Hij heeft een wit papierachtig pak aan met daaronder een rood gevoerd jack. Zijn adem komt als een rookkolom uit zijn mond.

'Hallo Idun. En hallo Tareq. De laatste een beetje onverwacht, moet ik zeggen.'

'Insgelijks. Wat is het koud bij jullie.'

Malmen zwaait afwerend met zijn hand. Zijn zwarte want heeft het formaat van een bokshandschoen.

'Tweeëntwintig onder nul is niets bijzonders. In de winter van 1999 hadden we min tweeënveertig. Toen was het wat frisjes.'

Tareqs gezichtsuitdrukking verraaft dat hij denkt dat Malmen een grapje maakt. Idun, die geen zin heeft om over het weer te praten, verandert van gespreksonderwerp.

'Ik heb Sivs bericht gekregen. Een verminkt mannenlichaam, als ik het goed heb begrepen?'

Malmen begint in de richting van de tent te lopen. De twee onderzoekers volgen hem.

‘Een dode man. Vreemd genoeg lag zijn rijbewijs onder hem.’
Iduns mond valt open. ‘Onder hem? Direct op het ijs of zo?’

‘Tussen zijn lichaam en het ijs geklemd ja. Blijkbaar wilde iemand dat we hem snel zouden kunnen identificeren. Zijn naam is in elk geval Evert Holm. Vierenzeventig jaar. Woonachtig in Luleå, opgedoken in een vier jaar oud strafrechtelijk onderzoek, verdacht van het kopen van seks. Hij werd vrijgesproken vanwege onvoldoende bewijs.’

Idun fluit zacht. ‘Ik wist niet dat ze dat soort dingen tegenwoordig op rijbewijzen zetten.’

Malmen kijkt haar vermoeid aan. ‘Dat laatste stukje was aanvullende informatie van Siv. Ze heeft me twee minuten geleden ge-sms’t. Jij hebt dezelfde informatie vast ook gekregen.’

Idun is er niet bepaald happig op haar warme handschoenen uit te trekken om haar telefoon uit haar zak op te diepen. In plaats daarvan vraagt ze Malmen verder uit: ‘Heeft Siv nog meer geschreven dan dat?’

Hij schudt zijn hoofd.

Iets voorbij de tent staat een vrouw in een skioverall en op schaatsen met een grijze deken over haar schouders. Ze lopen naar haar toe.

‘Mijn naam is Idun Lind en dit is mijn collega Tareq Shaheen. Wij zijn van de politie.’

De vrouw met de schaatsen heeft gehuild. Idun ziet dat ze rilt, maar kan niet vaststellen of het van de shock of de kou is.

‘We hebben begrepen dat jij het lichaam hebt gevonden?’

Ze praat met rustige stem en onderdrukt de neiging om met haar voeten te stampen om ze warm te krijgen. De kin van de vrouw trilt.

‘Het was het horloge dat glinsterde in de zon. Ik denk dat het kwam doordat hij zo laag stond.’

De mannelijke ambulancechauffeur strijkt haar over haar rug. Idun weet dat dit een poging is om de shock te dempen. Menselijke nabijheid is belangrijk in deze acute fase.

‘De zon dus. Het horloge glinsterde in de laagstaande zon.’

Idun knikt om te laten zien dat ze het begrijpt.

‘Hoe heet je?’

De ogen van de vrouw zien eruit alsof ze van glas zijn.

‘Sorry. Ik ben nog steeds een beetje misselijk. Ik heet Malin Jacobsson. Ik zou naar Gråsjälören schaatsen. Ik heb een baan bij me en die wilde ik gaan opeten, maar toen zag ik het horloge. Of iets glimmends, in elk geval. En ja, het was toch een naakte man. Een gewonde man, hij is dood, toch? Hij is zeker dood?’

Haar schouders beginnen te schokken. De ambulancechauffeur kijkt Idun met een veelbetekenende blik aan, maar zegt niets.

‘Heb je iemand anders gezien? Iemand die hier wegging of aankwam?’

Malin Jacobsson schudt voorzichtig haar hoofd. ‘Ik zag alleen de dode man en al het bloed. Ik heb 112 gebeld en op het ijs overgegeven. Sorry. Ik schaam me.’

‘Je hoeft je nergens voor te schamen. Je hebt het juiste gedaan door bij het lichaam te blijven en om hulp te bellen. Je hebt het uitstekend gedaan.’

‘Mag ik mijn man bellen? Onze kinderen zijn thuis. Ze reddeden zich prima zelf, maar ze vragen zich vast af waar ik ben. Ik wil niet dat ze zich zorgen maken.’

Idun schrijft de contactgegevens van Malin op en bedankt haar voor haar hulp. Het is een triest gezicht als de twee ambulancechauffeurs haar tussen hen in glijdend meenemen naar de ambulance die verderop bij de brug staat geparkeerd.

Idun en Tareq gaan terug naar de tent. Malmén overlegt kort met een collega en instrueert hen dan waar ze hun voeten kunnen neerzetten zonder het risico te lopen sporen te vernielen. Een in het wit geklede technicus trekt de plastic strip omhoog die de voorste tentwanden afsluit. Idun en Tareq stappen naar binnen.

In de tent hurken twee technici naast het lichaam. Met een penseel, een pincet en een camera stellen ze sporen veilig. Idun

doet een stapje dichterbij om het lichaam beter te kunnen zien. Het is een oude man. Hij is naakt, zijn haar is wit, een fijnmazig net van rimpels speelt over zijn lichaam. Voor zijn vierenzeventig jaar is hij erg fit. Zijn armen zijn gespierd en hij heeft weinig buikvet. Zijn nek en handen zijn geschaafd, net als de achterkant van zijn onderbenen. Zijn achterhoofd is zwaar beschadigd, hij is daar overduidelijk herhaaldelijk met een hard voorwerp op geslagen. Hij heeft een grote wond in zijn schedel, zijn haar is samengekleefd van het bloed.

De penis van de man is afgesneden. Een bevroren plas rood-zwart bloed ligt voor zijn buik. Zijn scrotum hangt eenzaam onder de gapende wond. Aan de linkerkant van zijn buik is een merkteken in de vorm van een bliksemschicht ingesneden, ongeveer een decimeter lang. Dat lijkt te zijn gedaan met een scherp voorwerp, misschien een grove naald of mogelijk de punt van een scherp mes.

‘Afgesneden voor of na het moment van overlijden?’

‘Moeilijk voor ons om te zeggen. De doodsoorzaak is waarschijnlijk de klap op het hoofd, maar dat moet Svetlana maar precies zeggen. De kou maakt het allemaal wat onvoorspelbaar, in deze kou bloed je langzamer.’

Malmen verplaatst zijn gewicht van de ene voet naar de andere, dankbaar dat Idun al vragen stelt. Hij weet dat ze pas informatie wil als ze erom vraagt. Dat is een soort ritueel van haar en hij zou het nooit in zijn hoofd halen om dat te doorbreken. Maar omdat ze haar eerste vraag al heeft gesteld, gaat hij verder: ‘Er zijn geen bloedsporen op de helling of op het ijs, in welke richting dan ook. Er loopt een vers spoor van een sneeuwscooter vlak langs de achterkant van het lichaam, net buiten de tent. Het komt uit noordelijke richting, maar gaat over in een hoop andere sporen vlak voor de landtong. Het is dus niet te volgen.’

Idun tuurt naar de dode man. ‘Het is relatief koud. Maar toch. Een februarimiddag in de stralende zon. Iemand had toch moeten zien dat hij hierheen werd gebracht? En bij het

afsnijden van zijn geslachtsdeel moet hij hard hebben gegild, als hij tenminste nog leefde toen het werd afgesneden.'

Malmen schudt zijn hoofd. 'In principe ben ik het met je eens. Maar aan de andere kant weten we niet hoe lang hij hier heeft gelegen. Deze helling is geen natuurlijke op- en afgang naar het ijs. En de meeste mensen gaan in het midden onder de brug door, waar het ijs schoon wordt geschoven. De afstand is bijna zeshonderd meter, dus we hebben het hier over een behoorlijke oppervlakte. Hij kan hier uren hebben gelegen voordat iemand hem zag. Gezien zijn bevroren toestand vermoed ik ook dat dit het geval is. Maar ook dat is aan de lijkschouwer om te bepalen. Als hij hier vanmorgen vroeg heen is gebracht en toen werd verminkt, is het niet heel vreemd dat niemand hem heeft gezien. De automobilisten op de brug letten waarschijnlijk alleen op tegemoetkomend verkeer. En voetgangers zullen er 's ochtends vroeg niet veel zijn in deze tijd van het jaar. Maar nu be-geef ik me op jouw vakgebied, en bovendien gok ik maar wat.'

Hij zwijgt. Idun hurkt neer om het slachtoffer beter te bekijken. Het stijfbevroren lichaam zonder penis biedt een macabere aanblik. Het valt haar op dat Evert Holm wel een horloge draagt, maar geen trouwring.

'Zijn er schoenafdrukken?'

'Een paar in maat 43. Maar het is te vroeg om te bepalen hoe relevant die zijn. Een grovere laars, herenmodel, een duidelijke afdruk op zijn minst, wat aangeeft dat de schoenen van het nieuwere type zijn en niet versleten. We zoeken naar vingerafdrukken, maar geloven niet iets te vinden. We hebben zelfs niets gevonden rond het geslachtsorgaan, wat erop duidt dat onze dader plastic handschoenen of iets dergelijks moet hebben gedragen.'

'Nog andere tekenen van geweld? Seksueel? Naaldsporen?'

Malmen knikt naar het lichaam. 'Afgezien van het verbrijzelde hoofd hebben we iets interessants gevonden. Als je naar de nek kijkt, zie je rode vlekken. Het lijkt erop dat het daar een beetje is verbrand.'

Idun komt overeind, loopt om het lichaam heen en hurkt weer. Door de spierpijn van haar intervaltraining van gisteren voelen haar dijen stijf aan. Tareq loopt ook om, gaat achter haar staan en buigt zich voorover. Ze richten zich op de rode streep in Everts nek.

‘Elektrische schokken. Iemand heeft hem verdoofd met stroom.’

‘En dit dan?’ Ze wijst naar de ingesneden bliksemschicht op zijn buik, maar zonder de huid aan te raken.

‘Moeilijk te zeggen, maar het lijkt onmiskenbaar een handtekening.’

Idun denkt na. ‘Handtekeningen zijn ongewoon, maar ze komen voor.’

Ze voelt Tareqs uitademing in haar nek en gaat rechtop staan.

‘Oké. We gaan naar zijn huis. Stuur later maar wat je hebt, foto’s, tekst, alles.’

Malmen houdt het tentdoek opzij zodat ze weer naar buiten kunnen, de gure wintermiddag in.

‘Jullie krijgen het zodra we hier klaar zijn.’

Even blijven ze in de kou staan. De zon is nu bijna helemaal onder. Een zwak roodachtig licht verspreidt zich over het ijs en wordt in lange gelige banen gebroken door de felle lampen van de technici. Boven de helling en op het fietspad van de brug hebben zich nieuwsgierige mensen verzameld. Sommigen hebben hun telefoon tevoorschijn gehaald en filmen het werk beneden op het ijs.

‘Gelukkig voor Evert dat jullie de tent hebben opgezet.’

Tareq zegt het met een neutrale stem. Malmen knikt, maar zijn irritatie is niet te missen.

‘Maar het is vast gelukkiger voor de gekken die staan te filmen.’

Idun stampet met haar voeten. ‘Waarom leg je het lichaam op het ijs? Het lijkt alsof de plek bewust is gekozen, maar met het risico te worden betrap.’

Tareq kijkt haar aan. ‘Omdat je wilt dat het wordt ontdekt.’

Door een hoop mensen.' Hij knikt naar de mensenmenigte op de brug. 'Die ingekerfde bliksemschicht is vermoedelijk een boodschap, waarvan onze dader wil dat het publiek die te zien krijgt. Alles bij elkaar lijkt het een soort communicatie te zijn, zowel de bliksemschicht als het ontbloten van de dode, om het nog maar niet over de keuze van de plek te hebben.'

Nu was het Iduns beurt om te knikken. 'Als het om de zichtbaarheid gaat, is de plek goed gekozen. De weg over het ijs wordt veel gebruikt en vanaf de brug heb je bijna een panoramisch uitzicht. Je kunt er met een sneeuwscooter gemakkelijk komen en je kunt hiervandaan bijna alle kanten op. En ver én snel.'

Ze laten Malmen, de tent en de verminkte Evert Holm achter zich. Naast elkaar banen ze zich een weg terug de helling op. Ze lopen zwijgend in de richting van de auto, zich er niet van bewust dat een van de nieuwsgierigen op de brug hen aandachtig nakijkt.